

(Hør!), det var givet før jeg indtraadte i Ministeriet og før Grundlovsudkastet blev forelagt; det var tilsagt af Mand, hvem det vedkom, og jeg er under Grundlovens Udarbejdelse bleven spurgt, om jeg vilde holde dette Tilfagn, og jeg har sagt Ja. Det var ikke en tilfældig eller individuel Dyring, hverken fra mig, eller fra den Mand, fra hvem et lignende Tilfagn tidligere var udgaaet. Dengang Grundloven var under Forhandling fremkom der fra det til Udcastets Prøvelse nedsatte Udvalg et Forslag til en Paragraph, der nu har faaet et andet Tal og er § 80, hvori udtrykkelig og uden nogen betegnet Meningsforskjellighed af Udvalget var foreslaaet, at Kirkens Forsatning skulde ordnes ved Lov, efterat en Kirkeforsamling iforveien derom var hørt; det er ikke Noget, der alene af mig er kastet ind, at en saadan Forsamling skal finde Sted. Under Forhandlingerne om Grundloven gif denne Tilføielse ud, og derfor er der ingen Forpligtelse for Andre til at overholde den, men den personlige Forpligtelse, som jeg under en til mig i den grundlovgivende Forsamling stillet Forespørgsel har paataget mig, bestaaer i fuld Kraft; var min Overbeviisning vegen derfra, saa vilde jeg træde tilbage, men min Overbeviisning svarer dertil, og derfor vil jeg ikke gjøre det uden at være nødt dertil. Der blev iøvrigt under den grundlovgivende Rigsforsamling aldeles Intet forhandlet om denne Gjenstand end ikke fra de Medlemmers Side, som nu atter sidde i denne Forsamling og nu tale imod det af mig stillede Forslag. — Hvad nu Sagen selv angaaer, saa er der i Grundlovens § 80 ikke blot bebudet en Lov om Folketirkens Stilling ligesoverfor Staten, saa at det kunde afgjøres som et enkelt Punkt, men der er ogsaa bebudet en Lov om Folketirkens Forsatning, og Folketirkens Forsatning kan ikke være Staten aldeles ligegyldig, saa at Staten iforveien kan sige: saaledes bestemme vi Forholdet mellem Stat

og Kirke, og nu kan Kirken gaae hen og ordne sig ganske hvorledes den vil; thi der staaer en anden Paragraph i Grundloven, ved hvilken Staten har paataget sig den Forpligtelse, at understøtte Folketirken, og derfor har Staten Ret og Krav til at vide, hvilken Folketirke det er, den understøtter, og hvorledes denne Folketirke har organiseret sig (Hør!). Det er heller ikke saalet gjort, som man troer, saaledes at adskille Kirke og Stat og begrænse Kirkens Obeet og sige: nu er Grændselinien dragen, lad nu Kirken gjøre hvad den selv vil; det lader sig ikke saaledes gjøre, hvor Kirken har taet sin Forsatning i Staten, hvor Kirken for Diebliffet ingen andre Organer har end de, Staten har givet den, og hvor neppe engang Grændsen er dragen for Kirken. Den store Mængde af Indvaanere i Danmark, der ikke beskender sig til noget andet kirkeligt Samsfund, udgjør nu hvad vi kalde Folketirken, med svagere eller stærkere Deeltagelse i dennes virkelige Liv. Hele dette Samsunds Orden og Bestyrelse afgjordes før af Kongen, og skal nu afgjøres af den kongelige Regjering under Rigsdagens Medvirkning; men denne Kirke har ikke faaet den Frihed, den Berettigelse, som ved Grundloven er tilstaaet alle de andre Samsfund, og den kan ikke faae den saa let og saa simpelt, just paa Grund af Grundlovens § 3. Jeg troer derfor, at man ikke kan gaae den Vej, først at afgjøre Sagen ganske almindeligt, og saa lade Kirken gjøre sit Arbejde alene, men at man maa see at finde en saadan Vej, hvorved paa eengang Grændselinien for Kirkens Forsatning — forsaavidt den vil vedtjende sig den, thi dens Medlemmer kunne jo idetmindste, om end ikke Kirken selv, træde ud og sige: Vi danne en anden Kirke, som da ikke bliver Folketirke — og dens Stilling til Staten kan blive fastsat, og vi maae derfor see at faae at vide, hvad der rører sig i Kirken, og vi maae see at komme dertil ad en anden Vej, troer jeg, end vi kunne komme dertil i denne Sal.